

Kuratorium Oświaty
w Szczecinie

Konkurs Historyczny
dla uczniów szkół podstawowych województwa zachodniopomorskiego
w roku szkolnym 2022/2023

Etap wojewódzki

Drogi Uczniu!

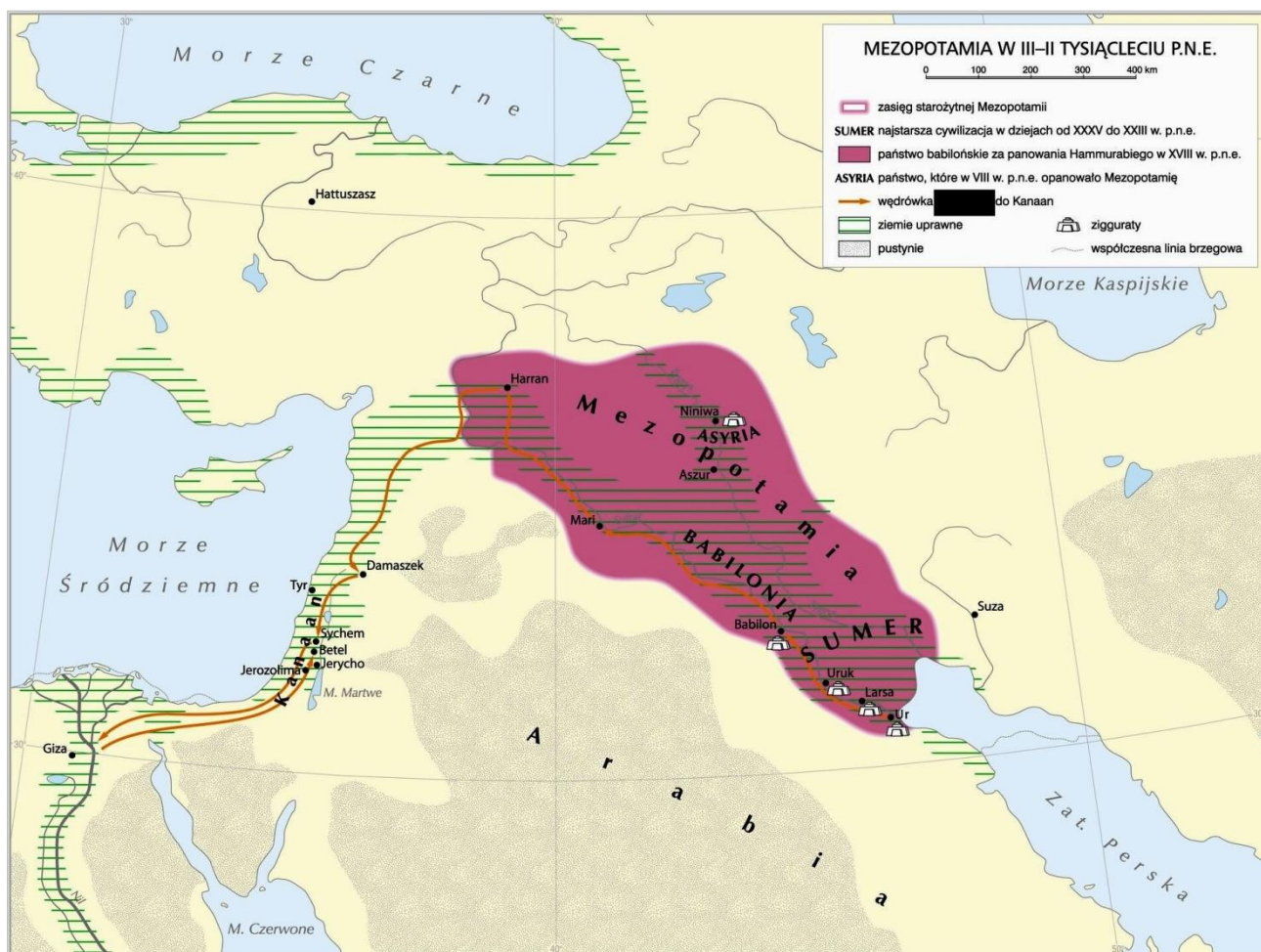
Gratulujemy osiągniętych wyników w etapie rejonowym i zakwalifikowania się do etapu wojewódzkiego.

Przed przystąpieniem do rozwiązywania tego testu zapoznaj się z poniższymi wskazówkami:

1. **Wpisz i zakoduj swój kod na karcie odpowiedzi do zadań zamkniętych, a także wpisz swój kod na karcie odpowiedzi do zadań otwartych zgodnie z poleceniem komisji konkursowej.**
2. Masz przed sobą arkusz liczący 20 stron, w nim 50 zadań, w tym:
 - A. zadania 1-40 to **zadania zamknięte**, gdzie podane są 4 odpowiedzi, z których tylko **jedna jest poprawna**; za każde poprawnie rozwiązane zadanie z tej grupy otrzymasz 1 punkt; odpowiedzi na te zadania udzielaj wyłącznie na **karcie odpowiedzi do zadań zamkniętych**; jeżeli się pomylisz, błędne oznaczenie otocz kółkiem i zaznacz nową poprawną odpowiedź; jeśli zaznaczysz więcej niż jedną odpowiedź bez wskazania, która jest prawidłowa, to żadna odpowiedź nie będzie uznana;
 - B. zadania 41-50 to **zadania otwarte**; punktacja za każde z tych zadań podana jest przy numerze zadania; odpowiedzi na te zadania udzielaj wyłącznie na **karcie odpowiedzi do zadań otwartych**;
3. Za rozwiązanie wszystkich zadań możesz otrzymać łącznie 60 punktów.
4. Odpowiedzi zapisuj używając czarnego lub niebieskiego długopisu; na kartach odpowiedzi nie używaj ołówka, gumki i korektora.
5. Uważnie czytaj wszystkie polecenia.
6. Po zakończeniu pracy sprawdź, czy udzieliłeś wszystkich odpowiedzi.
7. Czas rozwiązywania zadań: **120 minut**.

Powodzenia!

1. W legendzie poniższej mapy czarnym prostokątem zakryto imię biblijnego ojca narodu żydowskiego, który także przez wyznawców islamu jest uznawany za przodka. Dokonaj analizy mapy i wskaż, imię które zostało zakryte. [1 pkt.]

- A – Abraham.
- B – Mojżesz.
- C – Mahomet.
- D – Allah.

2. Poniżej zaprezentowano fragment „Żywotów sławnych mężów” Plutarcha poświęcony ostracyzmowi. Wskaż poprawne zdanie, kończące ten opis. [1 pkt.]

Postępowanie było takie: Każdy otrzymywał skorupkę i pisał na niej nazwisko człowieka, którego chciał usunąć spośród obywateli. Tabliczkę zanosił na umówione miejsce na agorze, zamknięte wokół ogrodzeniem. Tam najpierw archonci przeliczali ilość skorupek. Bo jeżeli głosujących było mniej niż sześć tysięcy, wynik sądu skorupkowego był nieważny. Następnie odkładano tabliczki z poszczególnymi imionami osobno i ten, kto był wymieniony największą ilością głosów...

A – musiał oddać swój majątek.

B – musiał na 10 lat opuścić Ateny.

C – stawał się niewolnikiem.

D – musiał na zawsze udać się do jednej z ateńskich kolonii tracąc zarazem obywatelstwo Aten.

3. Wskaż, który z członków greckiego panteonu był bogiem/boginią sztuki wojennej. [1 pkt.]

A – Mars.

B – Atena.

C – Belona.

D – Apollo.

4. Niechęć Rzymian do władzy królewskiej i strach przed jej powrotem po 509 r. przed Ch. spowodowały, że niemal wszystkie urzędy republikańskie miały charakter kolegialny. Wskaż urząd starożytnej republiki rzymskiej, który łamał tę zasadę. [1 pkt.]

A – konsul.

B – trybun ludowy.

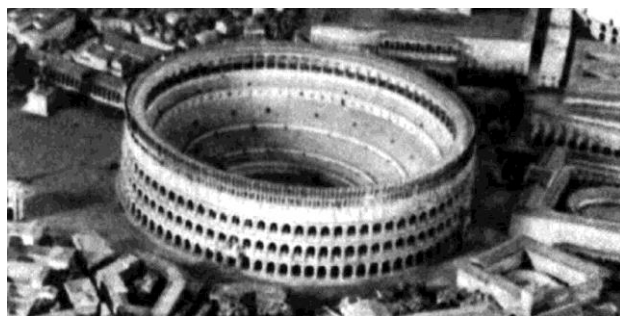
C – dyktator.

D – pretor.

5. Wskaż, która z poniżej zaprezentowanych budowli starożytnego Rzymu została wzniesiona dla uczczenia wodza, po zwycięskiej wojnie. [1 pkt.]

A.

B.

C.

D.

A B C D

6. Wskaż z jaką religią związany jest bezpośrednio poniższy symbol. [1 pkt.]

A – judaizm.

B – islam.

C – politeizm.

D – chrześcijaństwo.

7. Wskaż, które z wymienionych plemion germańskich **nie osiedliło** się w czasie wielkiej wędrówki ludów na terenie wysp brytyjskich. [1 pkt.]

- A – Anglowie.
- B – Sasi.
- C – Swebowie.
- D – Jutowie.

8. Wskaż prawidłowy tytuł poniższej mapy. [1 pkt.]

- A – państwo Franków przed traktem z Verdun.
- B – I Rzesza w IX w.
- C – państwa frankijskie wnuków Karola Wielkiego.
- D – podział monarchii frankijskiej dokonany przez Karola Wielkiego.

9. Przeczytaj poniższy fragment kroniki Thietmara i wskaż do jakiego wydarzenia odwołują się podkreślone słowa. [1 pkt.]

Tymczasem [r.1002] Bolesław syn Mieszka, o wiele nie dorównywający ojcu, cieszył się ze śmierci margrabiego (miśnieńskiego) Ekharda, niebawem też zebrawszy wojsko zajął całą marchię [wschodnią] grafa Gerona, leżącą z tej strony Łaby, pod pozorem że czyni to za

zgodą Henryka II — Niemcy uwierzyli fałszywym słowom i niezgodnie udawszy się do niego [Bolesława], jak gdyby do swego zwierzchnika, wrodzoną sobie godność poniżyli błaganiem i nienależnym poddaństwem. O, jakże przykro przychodzi porównać naszych przodków i współczesników! Za życia znakomitego Odon [margrabiego] ojciec jego, Mieszko, nigdy nie odważył się wejść ubrany w skórzane szaty do domu, w którym jego obecność przypuszczał i nigdy nie śmiał siedzieć, gdy ów [Odo] powstał. Oby Bóg przebaczył cesarzowi [Ottonowi III], że czynszownika [Bolesława] czyniąc udziałnym panem do tego stopnia go wywyższył, iż zapomniawszy o stanowisku swego ojca ośmiela się on zawsze dotąd przełożonych powoli zepchnąć w [poddąństwo i łowiąc ich na wędkę marnego pieniądza przyprawić o utratę wolności i niewolę!

- A – chrzest Polski.
- B – koronacja Bolesława Chrobrego.
- C – wojny polsko-niemieckie za Bolesława Chrobrego.
- D – zjazd w Gnieźnie w 1000 r.

10. Wskaż wydarzenie **najmłodsze**. [1 pkt.]

- A – konkordat z Wormacji.
- B – rzucenie przez Grzegorza VII klątwy na Henryka IV.
- C – podróż Henryka IV do Kanossy.
- D – powstanie Królestwa Jerozolimskiego.

11. Wskaz jaki średniowieczny stan przedstawiono na poniższej ilustracji. [1 pkt.]

- A – stan chłopski.
- B – stan rycerski.
- C – stan mieszczański.
- D – stan duchowny.

12. Przeczytaj poniższy fragment średniowiecznej pieśni i wskaż jej poprawny tytuł. [1 pkt.]

*Naszym przodkom wystarczały ryby słone i cuchnące,
My po świeże przychodzimy, w oceanie pluskające!
Ojcom naszym wystarczało, jeśli grodów dobywali,
A nas burza nie odstrasza ni szum groźny morskiej fali.
Nasi ojce na jelenie urządzali polowanie,
A my skarby i potwory łowim, skryte w oceanie!*

- A – pieśń wojów Bolesława Krzywoustego.
- B – pieśń rycerzy z I krucjaty.
- C – hymn związku hanzeatyckiego.
- D – saga śpiewna przez Waregów (Wikingów)

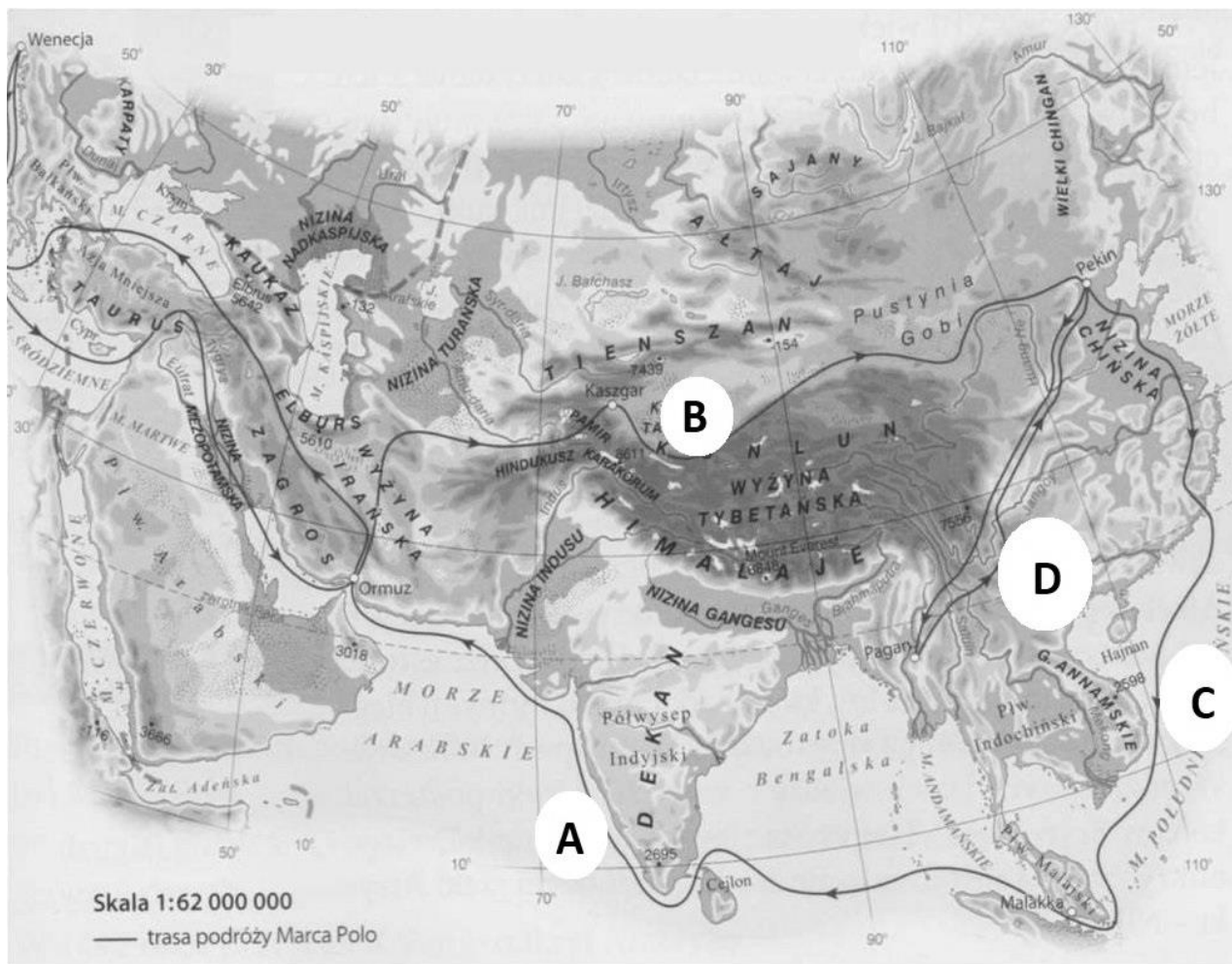
13. Wskaż, czego **nie dokonał** Kazimierz Wielki. [1 pkt.]

- A – wydanie przywileju koszyckiego.
- B – powołanie akademii w Krakowie.
- C – reforma pieniądza i wprowadzenie srebrnych groszy krakowskich.
- D – podporządkowanie lenne części Mazowsza.

14. Wskaż **poprawną** definicję pojęcia monarchia patrymonialna. [1 pkt.]

- A – rodzaj rządów, w których władcę wybierają możni.
- B – rodzaj rządów, w których dożywotni władca ma częściowo ograniczone kompetencje na rzecz stanów.
- C – rodzaj rządów, w których władca rządzi samodzielnie i dożywotnio, a całe państwo jest własnością.
- D – system rządów polegający na współrządzeniu władcy i jego synów.

15. Na poniższej mapie zaprezentowano domniemaną trasę podróży Marco Polo w XIII w. Wskaż, którą literą zaznaczono przebieg Jedwabnego Szlaku, po którym poruszał się ten podróżnik. [1 pkt.]

A B C D

16. Wskaż autora renesansowego dzieła "De revolutionibus orbium coelestium" (O obrotach sfer niebieskich). [1 pkt.]

- A – Erazm z Rotterdamu.
- B – Galileusz.
- C – Mikołaj Kopernik.
- D – Giordano Bruno.

17. Wskaż wydarzenie **najstarsze**. [1 pkt.]

- A – hołd pruski.
- B – powstanie Komisji Morskiej w Polsce.
- C – unia lubelska.
- D – pierwsza wolna elekcja w Polsce.

18. Wskaż, który z wymienionych towarów najczęściej był eksportowany przez polską szlachtę w XVI-XVII w. [1 pkt.]

- A – zboże.
- B – ziemniaki.
- C – węgiel.
- D – sukno.

19. Wskaż **błędnie** przypisaną parę łączącą polskiego twórcę z jego dziełem. [1 pkt.]

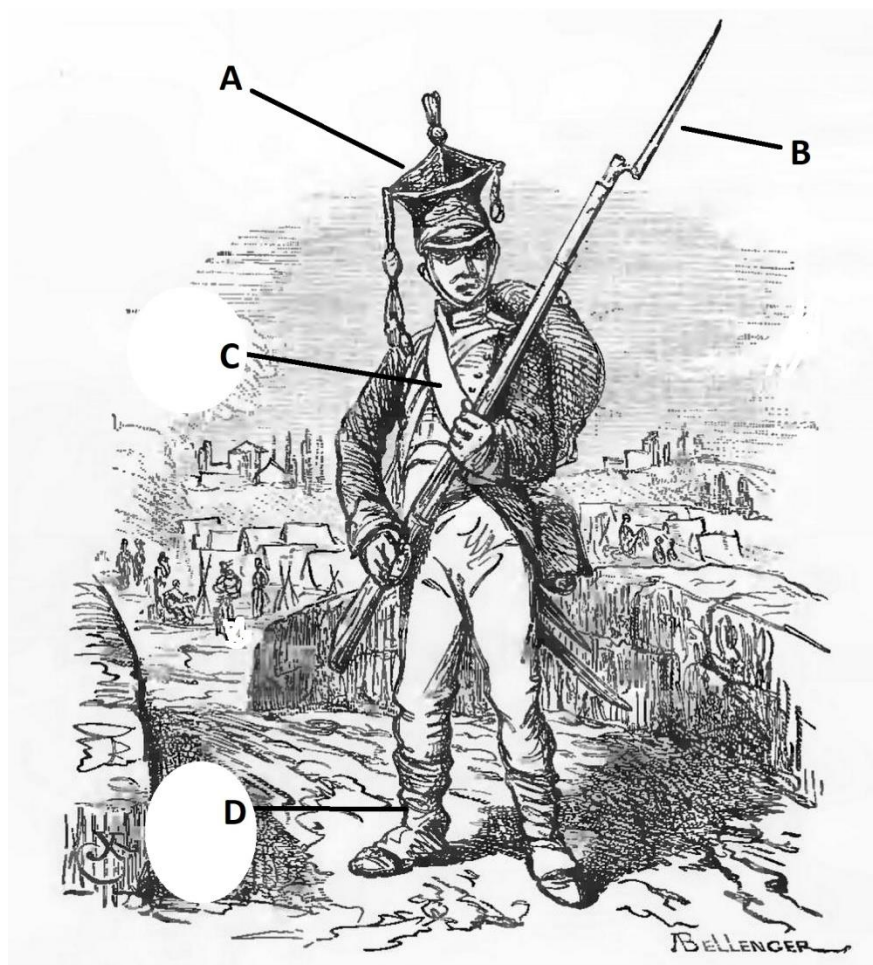
- A – Stanisław Konarski – „Głos wolny wolność ubezpieczający”.
- B – Wojciech Bogusławski – „Cud mniemany, czyli Krakowiacy i Górale”.
- C – Ignacy Krasicki – „Mikołaja Doświadczyńskiego przypadki”.
- D – Julian Ursyn Niemcewicz – „Powrót posła”.

20. Poniższy tekst źródłowy przedstawia konsekwencje pewnego konfliktu. Dokonaj analizy tego tekstu i wskaż o jaki konflikt chodzi. [1 pkt.]

Po poddaniu się Cornwallisa Waszyngtonowi w Yorktown, wojna w Ameryce właściwie się skończyła [...], a wiadomość o tym zakończyła również osobiste rządy króla w Anglii. Izba Gmin przyjęła bez głosowania ostro zredagowany wniosek przeciwko kontynuowaniu wojny w Ameryce. [...] Brytanią nie rządził nigdy nikt inny poza premierem i gabinetem ministrów odpowiedzialnym nie przed samym tylko królem, ale najprzód i nade wszystko przed niezależną opieką Izby Gmin. Było sprawą wielkiej doniosłości, że właśnie dzięki katastrofie amerykańskiej próba odzyskania przez Koronę władzy politycznej skończyła się. Efektem wojny było niezależnie od utraty Ameryki, powstanie nowej partii wigów i nowej partii torysów oraz obudzenie wśród żywiołów demokratycznych zainteresowania polityką; i chociaż nie zdołały one przez pięćdziesiąt lat przeprowadzić reformy parlamentarnej, posłużyły do wprowadzenia żywej opinii publicznej w szeregi partii wigowskiej pod kierownictwem lorda Rockinghama, Burke’a i Foxa i partii torysowskiej utworzonej przez młodszego Pitta, oraz do ożywienia krucjaty przeciw handlowi niewolnikami, prowadzonej przez Wilberforce’a.

- A – wojna secesyjna.
- B – wojna o niepodległość Stanów Zjednoczonych (Amerykańska Rewolucja).
- C – wojny napoleońskie.
- D – wojna brytyjsko-amerykańska roku 1812.

21. Poniższa ilustracja przedstawia żołnierza legionów polskich Jana Henryka Dąbrowskiego. Wskaż, którą literą zaznaczono tzw. rogatywkę. [1 pkt.]

A B C D

22. Wskaż zdanie **falszywie** przedstawiające porządek wiedeński po 1815 r. [1 pkt.]

- A – Królestwo Prus ponownie otrzymało Wielkopolskę.
- B – Na tron Francji powrócili Burbonowie.
- C – Sojusz Świętego Przymierza połączył chrześcijaństwa państwa Europy i Turcję.
- D – Królestwo Polskie miało być autonomiczną częścią Cesarstwa Rosyjskiego.

23. Wskaż poprawną nazwę rzezi polskiej szlachty dokonanej przez chłopów w Galicji w 1846 r. [1 pkt.]

- A – Wiosna Ludów.
- B – rabacja.
- C – uwłaszczenie chłopów.
- D – autonomia galicyjska.

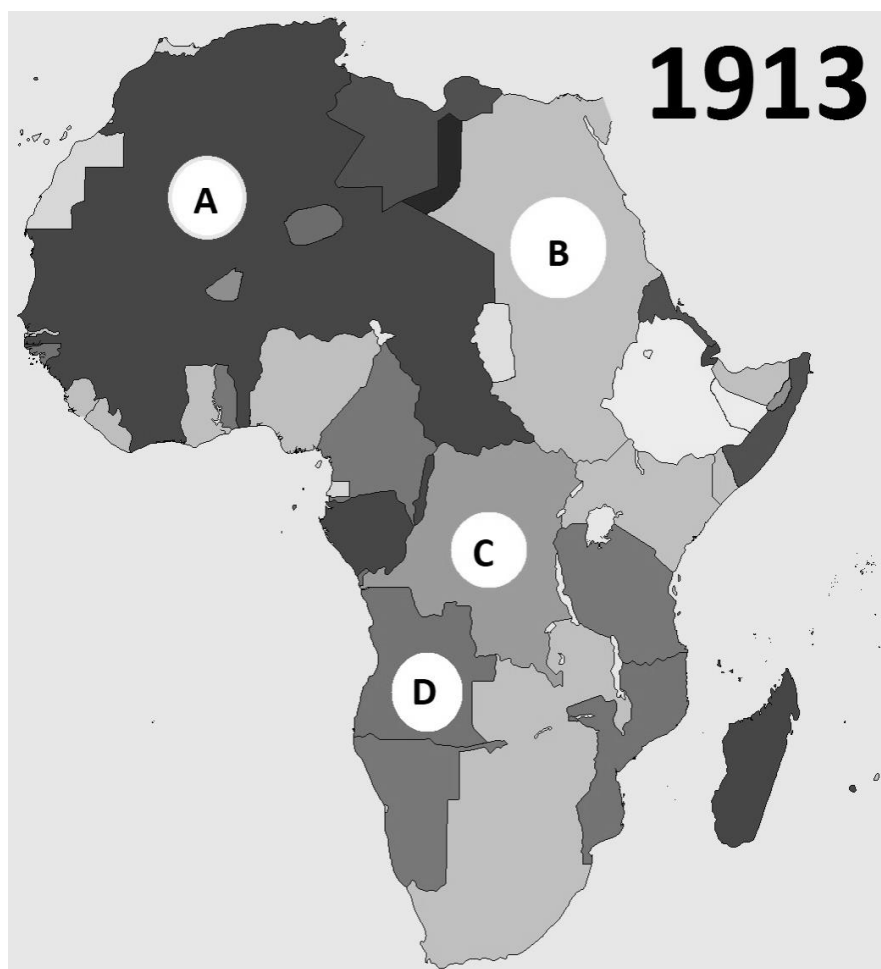
24. Wskaz państwo, w którym zbudowano pierwszą na świecie linię kolei żelaznej. [1 pkt.]

- A – Wielka Brytania.
- B – Stany Zjednoczone.
- C – Prusy.
- D – Francja.

25. Wskaż, które wydarzenie doprowadziło do kresu II Republiki Francuskiej. [1 pkt.]

- A – zamach stanu i koronacja Napoleona III na cesarza Francuzów.
- B – wojna prusko-francuska i klęska Komuny Paryskiej.
- C – Wiosna Ludów.
- D – zjednoczenie Niemiec.

26. Wskaż, która literą na poniższej mapie Afryki z 1913 r. zaznaczono kolonie belgijskie. [1 pkt.]

A B C D

27. Wskaż, które z wymienionych haseł było przed 1863 r. głoszone w Królestwie Polskim przez stronnictwo Czerwonych. [1 pkt.]

- A – skupienie się Polaków na pracy organicznej.
- B – podjęcie zbrojnej walki w trzech zaborach celem uzyskania pełnej niepodległości Polski.
- C – pełne oczynszowanie chłopów polskich.
- D – uwłaszczenie polskich mieszczan.

28. Wynalazcą lampy naftowej był Polak, Ignacy Łukasiewicz, który w 1854 r. utworzył pierwszą na świecie kopalnię ropy naftowej. Wskaż gdzie to miało miejsce. [1 pkt.]

- A – na półwyspie Arabskim.
- B – na Kaukazie.
- C – w Galicji.
- D – w Królestwie Polskim.

29. Wskaż, które słowo w poniższym tekście źródłowym zostało zastąpione przez **XXX**. [1 pkt.]

*[...] Długość dnia roboczego **XXX** jest nadzwyczaj różnorodna i waha się 12-15 godzin na dobę dla dorosłych i 8-10 godzin dla małoletnich z przerwami 1-2 godzin dla jednych i drugich na obiad, śniadanie i podwieczorek. Najdłuższy dzień roboczy praktykuje się w dużych przędzalniach bawełny i przędzalniach wełny. Praca nocna jest praktykowana tylko w kilku **XXX**, przy czym praca nocna trwa 10-12 godzin z przerwą na 1/2-1 godziny na kolację, a pracują w nocy tylko mężczyźni powyżej 17 lat [...] Warunki sanitarne większości **XXX** są do tego stopnia złe, że praca w nich bez istotnej szkody dla zdrowia robotników jest nie do pomyślenia. Pomieszczenia robotnicze **XXX** są nadzwyczaj ciasne, zastawione masą maszyn, nie posiadają żadnej wentylacji, strasznie gorące i do niemożliwości brudne.*

- A – manufaktura.
- B – fabryka.
- C – rola (gospodarstwo chłopskie).
- D – warsztat rzemieślniczy.

30. Wskaż który z wymienionych polskich polityków był na przełomie XIX i XX w. działaczem socjalistycznym. [1 pkt.]

- A – Roman Dmowski.
- B – Bolesław Limanowski.
- C – Zygmunt Miłkowski.
- D – Wincenty Witos.

31. Poniższy plakat informował o rekrutacji do polskiego wojska w czasie I wojny światowej. Wskaż kto był dowódcą tego wojska. [1 pkt.]

- A – Jan Ignacy Paderewski.
- B – brygadier Józef Piłsudski.
- C – gen. Józef Zajączek.
- D – gen. Józef Haller.

32. Wskaż kim w okresie międzywojennym były Pola Negri i Greta Garbo. [1 pkt.]

- A – aktorkami.
- B – bojowniczkami o prawa kobiet (sufrażystkami)
- C – założycielkami Międzynarodowego Czerwonego Krzyża.
- D – słynnymi lekarkami, które zwalczyły pandemię hiszpanki.

33. Wskaż w wyniku jakich wydarzeń doszedł do władzy Benito Mussolini. [1 pkt.]

- A – marsz czarnych koszul na Rzym.
- B – rewolucja 1000 czerwonych koszul.
- C – noc długich noży.
- D – rzymskie powstanie brunatnych koszul.

34. Wskaż w wyniku jakich wydarzeń Wileńszczyzna została przyłączona do Polski. [1 pkt.]

- A – bitwa nad Niemnem.
- B – podpisanie pokoju ryskiego.
- C – bunt gen. Lucjana Żeligowskiego.
- D – wyprawa kijowska.

35. Poniższe zdjęcie przedstawia najsłynniejszego polskiego biegacza II Rzeczypospolitej, zdobywcę złota olimpijskiego w 1932 r., zamordowanego przez Niemców w 1940 r. Wskaż jego imię i nazwisko. [1 pkt.]

- A – Stanisław Marusarz.
- B – Franciszek Żwirko.
- C – Eugeniusz Bodo.
- D – Janusz Kusociński.

36. Przeczytaj pierwszą zwrotkę popularnej pieśni autorstwa Feliksa Konarskiego powstałej w okresie II wojny światowej i wskaż czego dotyczą podkreślone słowa. [1 pkt.]

*Czy widzisz te gruzy na szczycie?
Tam wróg twój się kryje jak szczur.
Musicie, musicie, musicie
Za kark wziąć i strącić go z chmur.
I poszli szaleni zażarci,
I poszli zabijać i mścić,*

*I poszli jak zawsze uparci,
Jak zawsze za honor się bić.*

A – ruiny klasztoru benedyktynów w Monte Cassino.

B – ruiny polskich wartowni na Westerplatte.

C – ruiny Berlina.

D – zniszczony klasztor jasnogórski w Częstochowie.

37. Wskaż która literą zaznaczono na poniższej mapie miejsce przeprowadzenia operacji „Overlord”. [1 pkt.]

A B C D

38. Przyjrzyj się poniższej karykaturze planu Marshalla powstałej na przełomie lat czterdziestych i pięćdziesiątych XX w. i wskaż do jakiej propagandy możemy ją zaliczyć. [1 pkt.]

- A – nazistowska propaganda III Rzeszy.
- B – propaganda władz Stanów Zjednoczonych.
- C – propaganda komunistyczna.
- D – propaganda władz francuskich.

39. Wskaż wydarzenie **najstarsze** w XX w. [1 pkt.]

- A – Sobór Watykański II.
- B – pontyfikat Jana Pawła II.
- C – walka afgańskich mudżahedinów z Armią Radziecką.
- D – walki w wojnie koreańskiej.

40. Wskaż kim był Jerzy Popiełuszko. [1 pkt.]

- A – reżyserem związanym z tzw. polską szkołą filmową.
- B – księdzem zamordowanym przez komunistyczną Służbę Bezpieczeństwa w 1984 r.
- C – jednym z twórców opozycyjnego wobec władz PRL Komitetu Obrony Robotników.
- D – polskim sportowcem, zdobywcą złotego medalu na igrzyskach olimpijskich w Moskwie w 1980 r.

ZADANIA OTWARTE

Odpowiedzi wpisuj na odrębnej KARCIE ODPOWIEDZI do zadań otwartych

Przy każdym zadaniu podana jest liczba punktów, które można uzyskać za prawidłową odpowiedź.

41. Zaznacz kółkiem na mapie miasto w którym miały miejsce wydarzenie czerwca 1956 r. [1 pkt.]

42. Dokonaj analizy poniższych danych statystycznych i zwracając uwagę jedynie na okres stalinowski i podaj rok, w którym ceny usług uległy najmniejszemu spadkowi („-”, oznacza brak danych). [1 pkt.]

Wskaźniki cen towarów i usług w latach 1950—2016

Lata	Towary i usługi konsumpcyjne				
	ogółem	towary			usługi
		razem	w tym		
			żywność i napoje bezałko- holowe	towary nieżywno- ściowe	
rok poprzedni=100					
1950	107,5	108,5	109,4	109,4	100,9
1951	109,6	110,4	.	.	.
1952	114,4	116,1	.	.	.
1953	141,9	141,8	153,8	134,1	141,0
1954	93,7	93,3	94,4	91,0	98,3
1955	97,6	97,4	100,3	.	99,1
1956	99,0	98,9	99,4	98,2	99,9
1957	105,4	105,4	101,8	108,9	105,5
1958	102,7	102,5	100,6	102,8	105,8

43. Przeczytaj poniższe teksty źródłowe, które prezentują postawę polskich władz emigracyjne w Londynie względem powstania w dniu 28 VI 1945 r. Tymczasowego Rządu

Jedności Narodowej. Podaj jakie to było stanowisko i napisz jeden argument prezentowany w cytowanych źródłach (nie cytuj źródeł dosłownie). [2 pkt.]

Oświadczenie Rządu Rzeczypospolitej Polskiej na uchodźstwie:

[...] w obliczu tych tragicznych realiów tworzenie legalnego i niezależnego rządu jedności narodowej, opartego na woli ludzi swobodnie wyrażonej, praktycznie jest niemożliwe jak długo Republika Polska jest okupowana przez sowiecką armię i sowiecką policję polityczną (NKWD) oraz jak długo Polska jest odcięta od swych Zachodnich Sprzymierzeńców i całego cywilizowanego świata.

Nota Ambasadora RP w Wielkiej Brytanii Edwarda Raczyńskiego do rządu brytyjskiego

W obecnej sytuacji źródłem władzy rządu z p. Osóbką-Morawskim na czele jest decyzja powzięta nie przez naród polski, lecz przez trzy obce mocarstwa, z których jedno przy pomocy swej armii i policji włada de facto całą administracją Polski. Podstawę prawną takiego rządu można jedynie porównać z podstawą prawną tzw. rządów ustanawianych w krajach okupowanych przez Niemcy w czasie wojny.

44. Poniżej zaprezentowano kartę do głosowania z referendum przeprowadzonego 30 VI 1946 r. Podaj jakie do jakiej odpowiedzi namawiała:

- władza komunistyczna skupiona w Bloku Demokratycznym.
- PSL
- podziemie zbrojne [3 pkt.]

Karta do głosowania ludowego.

a) Czy jesteś za zniesieniem Senatu?

b) czy chcesz utrwalenia w przyszłej Konstytucji ustroju gospodarczego, zaprowadzonego przez reformę rolną i unarodowienie podstawowych gałęzi gospodarki krajowej, z zachowaniem ustawowych uprawnień inicjatywy prywatnej?

c) czy chcesz utrwalenia zachodnich granic Państwa Polskiego na Bałtyku, Odrze i Nisie Łużyckiej?

Pouczenie dla głosującego.

Po każdym pytaniu napisz odpowiedź: „tak” lub „nie”.

Zamiast wyrazu „tak” możesz postawić krzyżyk. Zamiast wyrazu „nie” możesz postawić kreskę.

Kartę włóż do koperty i oddaj przewodniczącemu komisji.

45. Podaj **3 rodzaje represji** jakie wobec legalnej opozycji podjęły władze komunistyczne przed wyborami do Sejmu Ustawodawczego 19 I 1947 r. [3 pkt.]

46. Rozwiń skrót: WiN [1 pkt.]

47. Podaj 2 rzeki graniczne Polski po 1945 r. [2 pkt.]

48. Podaj dwóch czołowych przywódców PZPR w okresie stalinowskim. [2 pkt.]

49. Przeczytaj poniższe fragmenty tekstów źródłowych i napisz własnymi słowami co skłoniło Episkopat Polski do stwierdzania *non possumus* i co to określenie w tym kontekście oznaczało. [2 pkt.]

Memoriał do władz PRL przyjęty na konferencji Episkopatu Polski w Krakowie 8 maja 1953 r.

A gdyby zdarzyć się miało, że czynniki zewnętrzne będą nam uniemożliwiały powoływanie na stanowiska duchowne ludzi właściwych i kompetentnych, jesteśmy zdecydowani nie obsadzać ich raczej wcale niż oddawać religijne rządy dusz w ręce niegodne. Kto by odważył się przyjąć jakiegokolwiek stanowisko kościelne skądinąd, wiedzieć powinien, że popada tym samym w ciężką karę kościelnej klątwy. Podobnie, gdyby postawiono nas wobec alternatywy: albo poddanie jurysdykcji jako narzędzia władzy świeckiej, albo osobista ofiara - wahać się nie będziemy. Pójdziemy za głosem apostołskiego naszego powołania i kapłańskiego sumienia, idąc z wewnętrznym spokojem i świadomością, że do prześladowania nie daliśmy najmniejszego powodu, że cierpienie staje się naszym udziałem, nie za co innego, tylko za sprawę Chrystusa i Chrystusowego Kościoła. Rzeczy Bożych na ołtarzu cesarza składać nam nie wolno. Non possumus! (Nie możemy)

Ocena relacji państwo-Kościół dokonana przez Bogdana Cywińskiego.

Dopiero po 3 latach nieustannego pogarszania się sytuacji Kościoła, po 3 latach ataków episkopat dokonał krytycznego bilansu podjętej próby [Porozumienia z władzami w 1950 r.]. Wynik okazał się zdecydowanie negatywny. Ujawnienie tego faktu w oficjalnym dokumencie stało się ciosem wyjątkowo bolesnym dla propagandy komunistycznej na skalę światową. Wartość układu z Kościołem widzieli komuniści przede wszystkim w jego aspekcie propagandowym. [...] Zastosowana przez komunistów wobec Kościoła w Polsce dawka terroru okazała się w tym momencie zbyt wielka, by dało się ją ukryć, zaś zbyt mała, by definitywnie zastraszyć i złamać episkopat i w efekcie podporządkować sobie cały Kościół. Oznaczało to klęskę przyjętej przez rząd kilka lat wcześniej koncepcji polityki kościelnej, klęskę tym boleśniejszą, że bynajmniej nie przewidywaną

50. Podaj gdzie (miasto), kiedy (miesiąc i rok) zrobiono poniższe zdjęcia oraz kogo ono przedstawia (imię i nazwisko osoby zaznaczonej strzałką). [3 pkt.]

